

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Prevedbe na nove pokojnine.

To vprašanje se še sedaj vleče kljub temu, da imamo že nad eno leto star invalidski zakon.

Vsak dan prihaja veliko število vprašanih in posamezni invalidi ter vdove se osebno oglašajo v udruženju in računovodstvu v Ljubljani.

Vsi so v skrbeh zakaj ne dobivajo nove pokojnine.

Kljub temu, da smo že večkrat pojasnjevali, tovariši in tovarišice še sedaj ne pojmujejo postopanja.

Predno ne dobi v roke sklepa sodišča, ne more nihče prejemati nove pokojnine. Zato naj dotični ne povprašujejo v Ljubljani za pokojnino, temveč naj se gredo informirati k sodiščem. Nekatera sodišča imajo še precej oseb za prevesti.

Tudi je veliko slučajev, da so prejemi s sklepi napačno odmerjeni. Računovodstvo ima po zakonu o državnem računovodstvu kontrolirati in paziti, da se izplačila vrše skladno z invalidskim zakonom in predpisi.

Zato pošlje računovodstvo vsak nepravilen sklep sodišču nazaj v popravilo. Dokler ne pride pravilno popravljen sklep, je izplačilo nove pokojnine nemogoče. Treba bi bilo, da se tovariši in tovarišice sami zanimajo za to, da pregledajo in prekontrolirajo svoje sklepe. Posebno odborniki Krajevnih odborov naj se na podlagi naših Novakovičevih brošur »Invalidski zakon in pravilnik«, katere mora imeti itak vsak Krajevni odbor nekoliko vpeljejo v to, da bodo znali dajati pojasnila glede pravilnosti sklepov. Člani pa, kateri ne znajo sami kontrolirati, da jim ni toliko znan invalidski zakon, naj se obrnejo s sklepi, ko jih prejmejo od sodišča vedno do svojih Krajevnih odborov.

V omenjeni brošuri so že izračunani prejemi in sicer za invalide invalidnina v letnih

in mesečnih prejemkih na strani 112, za doklade za ženo in deco pa na strani 113. Za vdove in druge svoje so razvidni mesečni prejemi na strani 94.

Vsi sodnijski sklepi se glase na letne prejeme. Kjer so v tabelah navedeni mesečni, naj se množi za 12 mesecev. Paziti pa je treba pred vsem na sledeče določbe:

1. Doklade za ženo in deco dobivajo le oni invalidi s 50% delanezmožnostjo in naprej.

2. Do 40% delanezmožnosti se ne dobiva nobenih doklad.

3. Invalidi, ki plačujejo nad 20 Din neposrednega (indirektnega) davka, dobivajo le polovico invalidnine brez vsakih doklad za ženo in deco.

4. Pretežki invalidi (100% z dodatkom) dobivajo doklade za ženo in deco vseeno, čeprav plačujejo nad 20 Din neposrednega davka poleg tega pa dobivajo še posebne doklade za postrežbo po 3600 Din letno.

5. Invalidi državni nameščenci ne prejema nikake invalidnine.

6. Invalidi državni upokoenci dobivajo polovico invalidnine, ker se radi prejemanja draginskih doklad ne smatrajo za siromašne.

7. Vojne vdove dobivajo pokojnino le, ako so siromašne, to je da ne plačujejo več kot 20 Din neposrednega davka. Ako plačujejo nad 20 Din, ne morejo prejemati nobene pokojnine.

8. Tudi otroci padlih ne sprejemajo nič, ako plačuje mati vdova nad 20 Din neposrednega davka.

9. Ako se je vojna vdova zopet poročila, prejema invalidnino za otroke še naprej, za njo pa odpada. To se izračuna na ta način, da se od prejemkov odvzame 50%. Ako je vdova prejela zase in za otroke 65%, se odvzame 50%, ostane še 15% za otroka itd.

10. Starši, bratje in sestre, ako ni pokojnik zapustil žene in otrok, dobivajo pokojnino le, ako ne plačujejo nad 20 Din neposrednega davka, drugače pa nimajo pravice. Poleg tega morajo biti isti delanezmožni, kar mora sodišče ugotoviti s tem, da jih predlaga za pregled Vojnemu okrogu, kakor se vrši invalidski pregledi.

11. Popolne sirote brez očeta in matere dobivajo pokojnino tudi samo, ako ne plačujejo nad 20 Din neposrednega davka.

12. Splošno se doklade za otroke priznavajo le do njihovega 15. leta starosti. Najprej se priznavajo pa onim otrokom, ki študirajo ali pa so pohabljeni ali bolni. Študiranje ali bolezen otrok je treba dokazati z dokumenti. Važno je pa, da se doklade priznavajo tudi takim otrokom, ki so rojeni že po invalidovem onesposobljenju. Nekatera sodišča napačno tolmajo to določbo, ker je njena stilizacija v slovenščini dvomljiva. Samó za nezakonske pozneje rojene otroke se ne prejema doklad, za zakonske pa vse.

To so nekateri najvažnejši pogoji na katere je treba paziti, ako se hoče prepričati o pravilnosti sklepa. Če zapazite, da ni po gori navedenih podatkih v sklepih kaj pravilnega, je najbolje, da opozorite takoj sodišče, mogoče se da pred pravomočnostjo sklepa še popraviti.

Na ta način se prepreči dolga pot, da računovodstvo pošilja sklepe nazaj v revizijo. Izostale bodo tudi nepotrebne urgence in povpraševanje glede pokojnine.

Vsak sklep mora imeti natančno označeno, koliko plačuje kdo neposrednega davka. Na to ima računovodstvo menda tudi dolžnost paziti.

Proti vsakemu sklepu je dopustna pritožba v 30 dneh računši od dneva, ko ga dobi upravičenec v roke.

LISTEK.

Božič.

Tiho blešče zvezde v zimsko noč. Okna palač in hiš so razsvetljena sijajno. Božična drevesca stoje v sobah. Obrodila so najčudovitejše sadje vseh vrst in vseh sort, igrači in daril. In sveče gore na njih in umeten sneg je na njih.

Okrog pa stoje otroci srečnih obrazov, odrasli, uživajoč v spominu svojo otroško dobo in radujoč se sedanosti. Glasovir pa poje tiho, prijazno, nebeško melodijo:

»Sveta noč, blažena noč,
vse zdaj spi, je polnoč...«

Toplota objema sobo in vse. Na mizi sookusna jedila, potice, slaščice...

Danes je sveta noč. Danes je vse srečno, vse zadovoljno, vse radostno... Danes odmeva veliko geslo sveta: »Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.«

Zdrznem se: »Ki so dobre volje? ... Samo njim? ... A onim, ki niso dobre volje, ki ne morejo biti dobre volje? Ki jih zebe, ki so lačni, ki nimajo božičnega drevesca, ne bogatih, niti skromnih daril? ...«

Mislím in pot me vodi po ulici, samega, težko hodečega, kajti moja desna noga je lesena.

Kdo prižge meni danes božično drevo? Kdo da danes meni vsaj trohice najskromnejšega darila? —

Tam v stranski ulici vidim človeka. Ob berglje se opira. Žena vodi za roko otroka, deset let menda, slabo oblečenega, tresočega se od mraza. Gledam, kako njegove nedolžne oči strme v razsvetljena okna. Kako se mu nasmihajo nehote oči in usteca — pri pogledu na tujo srečo... Siromaček, svoje ne bo videl nikdar.

Srečamo se, pozdravimo. Spoznam jih. Vojni invalidi smo.

Pokimamo si v pozdrav. Naše oči so mračne.

»Se spominjaš,« mu pravim, »kako je bilo?«

Pokima.

»Spominjam. Ti si bil cel, pa jaz tudi nisem nosil bergelj. In moja žena je bila takrat lepa, gibčna... O, lepo je »bilo«.

»Kakor sedaj tem tam«, sem odgovoril in pokazal na okno, kjer je gorelo božično drevesce.

Zopet je pokimal.

»Ti niso bili na bojišču«, je rekel. »In mnogi niso bili. Zato je pa sedaj sreča pri njih in zdravi so. In se jih spoštuje in vse se jim klanja. Mi pa, ki smo bili tam, ki smo zgubili svoje ude in svoje zdravje, smo zavrženi. Božičnega drevesca ni za nas, najskromnejšega darila ni za nas. In moje majhno siročje ne ve, kaj je to sveti večer.«

Tiho smo šli skozi ulico. Otrok se je stiskal k materi in zastokal:

»Zebe me, mamica.«

»Skoraj bomo doma, skoraj«, ga je po-božala.

Šel sem z njimi. V predmestju, na dvorišču je njih sobica. Ozka in temna. Petrolejko prižgemo. Sedemo za mizo, črvido in pusto. Otroka položi mati na slamo — posteljo v kotu in ga pokrije s cunjami.

»Toplo ti bo«, se mu nasmehlja otožno in ga poboža.

Zunaj od nekd pridoni glas zvona. Mogočen je njegov don, svečan.

Spogledamo se.

»Srečnim poje«, je rekla žena.

»In onim, ki so dobre volje«, pristavi njen mož.

Zdrznem se. Takšne, natančno takšne so bile tudi moje misli. In kdo ve, kolikim tisočem se porajajo danes iste misli. Koliko tisočev danes in vedno trpi silno trpljenje pomanjkanja in preziranja? Kdo bi jih naštel, saj jih niso naštevati niti takrat, ko so rjovel topovi in krotale mitraljeze, in si ob smrtnih urah tisočev kupičili bogastva ki jim danes prižiga božična drevesca.

Mi invalidi, ki smo bili nekoč čvrsti ljudje in cenjeni mladeniči, nimamo danes pribežališča niti priznanja za svoje zasluge. Zakon, ki bi nam moral prižigati božično drevo, nam ga še odstranjuje in gasi sveče. In oni, ki niso invalidi gredo mimo nas kakor se gre mimo beračev.

Tak je naš Božič danes, in tak je bil od dneva, ko so topovske kroglice in mitraljeze razorale naša telesa. Ali bo tako do smrti?

Mir vam, ki ste dobre volje!

Predno ne mine ta rok, sklep ni pravomočen in se nanj ne more nič izplačati.

Kdor vidi, da v sklepu ni kaj pravičnega in sodišče na eventuelno osebno prošnjo ne more popraviti, naj se v teku tega roka pritoži. Imeli smo priliko videti že precej neutemeljenih pritožb, zato naj vsak dobro pregleda zakon in se raje informira predno vlaga nesmiselne pritožbe.

Ako je pa kdo zadovoljen s sklepom, da mu je čisto pravilno vse priznано, pa more sodišču tudi osebno ali pismeno izjaviti, da se ne bo pritožil. Na ta način lahko postane njegov sklep pred potekom roka pravomočen in se lahko takoj pošlje računovodstvu. Dogaja se tudi, da hodijo člani in članice v Ljubljano s sklepi, katere so prejeli v roke, po pokojnino. Celo nekateri Krajevni odbori nam pošiljajo sklepe, na podlagi katerih naj posredujejo.

Nemogoče je izplačilo poprej, dokler sodišče uradno ne pošlje računovodstvu sklepa, na katerem je potrjeno, da je pravomočen. Zato naj se vsak po možnosti raje prepriča po-

prej, če je bil njegov sklep že od sodišča odpošlan.

Dobili smo tudi precej slučajev, da se kdo preseli, pa ne javi računovodstvu spremembe naslova. Razumljivo je, da se mora takemu prekiniti, ker se ne ve zanj, zato naj vsak pazi, da bo takoj po preselitvi javil svoj novi naslov. Ker se proračunska doba nagiba že h koncu, je mogoče, da zopet zapadejo vse pokojnine onih, katerih sklepi o prevedbi ne dospejo do 1. aprila 1927 k računovodstvu.

Ker bi bili dotični zopet oškodovani, ker bi jim ostala mogoče pokojnina na dolgu, je pravosodni minister izdal naredbo vsem sodiščem, da morajo vse prevedbe nujno izvršiti. O tem smo poročali že v naši prejšnji številki.

Upamo, da bo tudi računovodstvo, daš ima velik naval posebnost v zadnjem času, nakazila v kratkem izvršilo tako, da bo enkrat to pokojninsko vprašanje po novem urejeno. Obeta se nam le sprememba davčnega cenusa v naš prid. Upamo pa, da se bo dal oni prirastek hitreje urediti.

Nekoliko besed o izrednem občnem zboru ljubljanskega Krajevnega odbora.

Ta občni zbor 28. novembra t. l. popoldne sam na sebi ni vzrok, da bi se moralo o njem pisati. Saj njegov potek ni prvi slučaj o gotovih namernih gotovih ljudi in ne tudi zadnji, nego se prigodi tuintam, da se skliče, da se odpravi in da se razbije — vzrokov je vse polno takih in drugačnih. Neresnosti tudi mnogo, hudočije včasih tuintam, pri nekaterih celo zabava. Pa je potem zopet vse prav in se zopet skliče in tako dalje in tako naprej.

Občni zbor ljubljanskega Krajevnega odbora 28. novembra t. l. pa je zato vreden, da se nekoliko besed pove o njem, to se pravi, prisilil je, da se pove nekoliko o njem, ker je bil svoje vrste.

Sklical se je, ker je poneveril predsednik denar. Sklical se je, da se članom pove, kako je cela stvar in kaj se je naredilo in kaj treba narediti. Nadzorna inštanca, višja namreč, to je, oblastni odbor, je izvršil revizijo. To treba povedati članom lepo in točno, da se ve uspeh preiskave. Nato naj bi se pa izvolil nov odbor, da prime za krmilo podružnice in jo vodi naprej in jo sanira. Čast, vsa čast članom, ki imajo tak namen in tako voljo in tako hrepenenje. Saj je to tudi prava pot, razumna in stvarna. Sodnija bo izgovorila kazen za poneverbo, člani pa naj Krajevno organizacijo poverijo novemu odboru, izvoljenem iz svoje srede iz najboljših med najboljšimi in uspeh mora biti viden.

Vsak trezen član in človek bi tako mislil in tako delal.

Ali zgodilo se je drugače.

Gotovim članom (peščici) je bila ta poneverba triumfalni znak, da svoje osebne želje oblečejo v demagoško neresnost in izlijejo svoj žolč na oblastni odbor, kričeč, oblastni odbor je tisti, ki je ukradel Krajevni odboru denar.

Defraudacijo podružničnega denarja je zakrivil oblastni odbor. Oblastni odbor je kriv in skriv, da je predsednik Krajevnega odbora,

ki je le en del, drobec, oblastne organizacije, poneveril denar — ne oblastnemu odboru — nego Krajevni odboru. Ali je kje na svetu mogoče izustiti tako neumnost in zlobnost? Da, na občnem zboru ljubljanskega Krajevnega odbora je bilo tako neumnost mogoče govoriti. Člani, to se pravi, del članov (večina itak na občni zbor ni prišla) si je pač nadel nalogo naštan, kajpada, da pokaže svojo neresnost in nerazumevanje v organizacijskih zadevah invalidski javnosti. Mesto, da bi avtoritativno vpostavil Krajevni odbor na noge, svojo nevoljo izrazil nad krivcem, je lepo pustil vse to pri miru in se spravil nad oblastni odbor kot na višjo instanco, ki je izvršil kontrolo in ukazal občni zbor.

Inscenatorji dogodkov na tem občnem zboru so se šitokostili, da »se je že povsod šepetalo tako in govorilo, da je bila javna tajnost, kar se godi pri Krajevni odboru« (to je tudi v svojem poročilu pisal »Slov. Narod«), oblastni odbor pa da je molčal. Zares čudno. In noben inscenator teh dogodkov na občnem zboru ni bil toliko pošten, da bi vsaj obvestil oblastni odbor, ali pa vsaj Krajevni odbor, ako se je res tako povsod šepetalo. Ko je oblastni odbor zato zvedel sam, po pritožbi enega člana, kateremu se ni moglo izplačati podpore, je takoj odredil revizijo in občni zbor podružnice ter krivca predal državnemu pravdnistvu.

In zopet nastane vprašanje: Zakaj tega niso storili tisti člani, ki so vedeli za vse to? Ako so namreč res vedeli.

Jasnost in razumevanje tega vsega nam podaja nekaj dni potem drugo časopisje. »Jutro« in »Slovenski Narod«, posebno zadnji, je napisal poročilo o tem občnem zboru. (Reporterja sta bila navzoča.) In napisal ga je tako nejasno in nestvarno, kakor da bi pisali to reporterji kakšnega zakotnega lističa. Ni povedal mnogo o defraudaciji, povedal pa je o oblastnem odboru, da je dobil nezaupnico

na tem občnem zboru Krajevnega odbora. In povedal je tako, da so ljudje razumeli, da je oblastni odbor poneveril. Vsaj tako spraševanje je šlo ves teden med invalidi. In »Nova Pravda« je tudi tako razumela in napisala sledečo notico:

»Ljubljanska invalidna organizacija je sklicala pred dnevi izredni občni zbor, na katerem so člani izrekli nezaupnico upravnemu odboru, ker se je izkazalo, da gospodarstvo ni v redu. Sicer bo pa vsa afero preiskala še posebno anketa komisija.«

Torej ne ljubljanski Krajevni odbor, nego dvoumno »Ljubljanska invalidna organizacija«, in nezaupnica upravnemu odboru. Ljudem, ne poznavajoči točno, kako se imenujejo posamezni odbori invalidskega združenja, taka nejasnost vzbuja splošno nezaujanje.

Komu še sedaj ni jasno, kaj je bil namen tega šuntanja in laganja? Izliti svoj osebni žolč in užaljenost na oblastni odbor in ga predstaviti gotovi javnosti, da je on poneveril denar. V javnosti je krivec, predsednik podružnice, stopil v ozadje in oblastni odbor je v celni aferi stal nenadoma v ospredju. Imenitno. S tem se je hotelo onečastiti ljudi, ki so izvoljeni od invalidov cele Slovenije (in ne, kakor Krajevni odbor ljubljanski, samo od članov Ljubljane in okolice) in jih zaznamovati kot defraudante. Lepa zadača in lepo nadaljevanje v korist invalidov in v jačanju invalidske organizacije.

Nizki instinkti inscenatorjev tega mnenja so za trenutek triumfirali. Ali kakor vsaka zlobna namera se je tudi ta izjalovila.

Sedaj stoje ti ljudje razgaljeni pred invalidsko javnostjo in od sramu povešajo glave.

Potrebno je bilo opisati to storijo, da vsi invalidi spoznajo, da ne manjka samo razumevanja v merodajnih krogih za invalidska vprašanja nego so tudi med invalidi samimi taki, ki jim je korist invalidov le osebno vprašanje in osebno koristolovstvo.

Nova pravilnika.

Nova pravilnika menda še sedaj nista izšla. Pred kratkim smo obrazložili v našem listu oba načrta. Prvi pravilnik bo uredil vprašanje odkupa invalidnim, drugi pa namerava zboljšati vprašanje nameščanja invalidov in drugih vojnih žrtev po različnih službah. Oba bi nam bila dobrodošla. Za odkupnine je vloženih precej prošenj in tudi vedno še prihajajo. Kakor že rečeno, mi ne razvidimo iz podlage, ki bo podana odkupninam dosti pogojev, da bi se moglo kaj dosti prošnjam ugoditi. Zato smo radovedni kaj bo pokazala praksa, ko se bo začelo odkupovanje izvajati. Interesentov je precej, ne moremo jim pa dati nobenega posebnega upanja. Do sedaj še ni dobil nihče odpravnine, seveda saj je ne more, dokler ne bomo imeli pravilnika. Drugi pravilnik vsebuje precej smisla za pomoč pri nameščanju, toda vprašanje je, če se bo res izvajal. Povedarjati smo že večkrat v drugih člankih, ko smo obravnavali delavsko vprašanje invalidov, da bi se moralo v tem za invalide najpomembnejšem vprašanju narediti res nekaj stvarnega po vzgledu drugih dr-

Iv. Vuk:

Skozi okno vlaka ...

(Mimobežni vtisi in epizode z mojega potovanja.)

(Dalje.)

Ali kako postaviti tam cerkev? Da bi se dala vsaj kapelica! Ko pa ni niti za človeško nogo prostora. Zaspati morje? Štirideset metrov globoko morje zasipavati, pomeni Sisifovo delo.

Ali ljudstvo se je lotilo nemogočega. Trdna volja iz nemogočega naredi mogoče. Vse je delalo. Celo beneške in španske ladje so privržale kamenje. Potopili so stare, s kamenjem natovorjene ladje. Bogataši so darovali velike vsote, ubogi so delali zastoj. In v 176. letih je bilo delo kronano z zmago. Otočič je bil narejen. Cerkevica je bila postavljena in evo, tam jo vidiš.

Tako je zmagala volja in vztrajnost.

Mladenka ga je poslušala in se tesneje privila k njemu.

»Volja zmaga povsod«, je rekla in ga gledala v oči. Bogve, kaj je hotela s tem reči... Taka je pravljica o tistem otočku in cerkvi. — Navada zasipanja morja pa se je ohranila do dandanes. Vsako leto 22. julija se na to mesto pelle občinska ladja s kamenjem natovorjena, ter ga tu vrže v morje. Pa tudi druge ladje-romarice prihajajo in mečejo kamenje v morje. Ko smo se vračali je bilo ravno 22. julija in videli smo ta običaj.

Perasto. Mrtvo mesto. Ladja pristane, da odda pošto in nato takoj odrine dalje. Mudi se ji v Kotor. Gledam palače. Vse iz kamena, lepe, v Ljubljani bi stale milijone. A tu stoje prazne, brez oken, brez strehe ... posvečene razpadanju. Brez življenja.

»Kdo živi tu«, slišim vpraševati.

»Ali sploh kdo živi?«

»Mrtvo mesto.«

Vidimo nekaj ljudi. Mrtvaške sence morda? Ostanke življenja morda? Tri sto pet in štirideset prebivalcev šteje to mesto. Ko so cvetele Beneške, je bilo mogočno, živahno mesto — vojna luka. Mogočna postojanka mogočne republike. Sedaj je mumija, ostanek mogočnosti — mrtvo mesto. Vse mine...

Hitim mimo Perzagna. Levo in desno vile. Ob obrežju gladka, bela cesta. Ob cesti in okrog vil fige, lovor, oleandri... oljke, srebrne oljke, za njimi pa razorani velikani — gore. Tam pred nami pa nas gleda v svojem stoječnem miru Njeguš-Lovčen, 1759 m visok, ponosen in mrk. Serpentine vidim... Po njili se bom še vozil v tisto strašno višavo...

»Kakor bi se vozili po strehi, bo«, reče France.

»In bomo trepetali«, gleda zvedavo gospa Marija Zdravka.

»Ne bomo«, odgovori. »Ker bomo spali.«

Gospa Marija mi obrne hrbet.

Biser morja — Dalmacija — Kotor. Pred nami leži. Majhno mesto — predstavljaj sem si večjega — ali zato je biser. Od vrha se v vijugasti črti vile obzidje stare trdnjave San Giovanni, pozidana na 260 m visoki skali, ki kraljuje čez mesto in kjer je prostor za posadko. Mesto šteje nekaj okrog 6000 prebivalcev, če me ni nalagal ciceron, ki sem ga v naglici našel. Celo mesto je obdano z debelim obzidjem-okopom in je pravi tip nekdanje staroveške trdnjave. V petnajstem in šestnajstem stoletju je mnogo trpelo od potresov. Tri vrata vodijo v mesto. Ulice nimajo imen, nego so trgi, so ozke, kakor v Ljubljani Židovska ulica. Mnogo je preživelo mesto. Videlo je Turke, Benečane, Napoleona. Rusi so ga pomagali osvobodovati in glej, tudi danes so Rusi-begunci tukaj. Zanimiva je cerkev sv. Trifona, ki stoji na stolnem trgu. Potisnjena je nekoliko k pečini

Peštingrada, ki se dviga nad mestom. Sezidana je bila okrog 809 od Andreja de Sarazenijskega, kamor je prepeljal ostanke sv. Trifona. Od leta 1123. naprej je katedrala in stolna škofijska cerkev, ter ima pol romanski, pol bizantinski slog, kakor simbol, da sta se tu srečali dve kulturi. Čez portal atriuma je v dolgem loku galerija. Notranjost ima tri ladje! Nad glavnim oltarjem je krasen marmornati baldahin, bogato pozlačen in kronan z bizantinskim carskim orlom. Tabernakel je iz »korintskega metala« ter okrašen z številnimi reliefi.

Ko stopim iz katedrale me ustavi Ivan Celjski.

»Avtomobili čakajo.«

»Kaj tako hitro že?«

»Drugače bomo hodili pozno.«

Škoda. Hotel sem si ogledati druge stvari. Okolico, ki je lepa. Pogledam na vrh gore. Težak oblak je visel čez njo in zavijal njen greben v svoj plašč.

»To pa ni razveseljivo«, pokažem nanj.

Nikdo ne odgovori. Menda ni vredno na take reči odgovarjati. Meni pa se tisti oblak zdi, kakor da je podoben onemu na sinajski gori, ko je govoril Bog med gromom in bliskom. Saj tako groznega in skrivnostnega sem si predstavljaj v svoji domišljiji. Gost, debel, zavrt na robovih, visec, preteč čez skale... O tak je moral biti.

Avtomobili pa trobijo...

»Tako je, če nisi gospodar svojega časa«, si mislim. Gledam Lovčen, »streho«, po kateri se bom sedajle vozil in z očmi izbiram šoferja. Tu se pa že kakoršnemukoli ne izročam. Vsi hodijo okrog avtomobilov in jih še pregledujejo. Samo eden stoji mirno in čaka.

»Tale me popelje«, rečem in pristopim.

(Dalje prihodnjik.)

žav, toda to se gotovo ne da s samim pravilnikom, pač pa z revizijo invalidskega zakona. Vendar pa smo mnenja, da bo pravilnik o namješčanju vojnih žrtev, ako bo našel odmeva, lahko precej k temu pripomogel.

Ne vemo pa, zakaj pravilnika nista že izšla, ker načrta sta bila že zdavnaj pripravljena.

Mogoče se je kaj popravljalo in tudi da se bo kaj poslabšalo? Pred kratkim smo zvedeli v Beogradu, da bosta v par dneh izšla, toda o kakšni objavi nam še ni nič znanega. Mogoče je vzrok temu odstop vlade, ker jih minister ni mogel več podpisati? Čakati bosta morala druge vlade, ki jih pa skoro gotovo ne bo

smela odvreči, ker sta po invalidskem zakonu predvidena.

Našim članom posebno onim, ki se zanimajo in povprašujejo po odpravninah, pojasnjujemo to, da bodo vedeli, da odpravnin pred izidom pravilnika nikakor ne morejo dobiti.

Pač pa, kakor smo informirani, se pripravljajo in pozvedovanja glede odpravnin že vrše.

Par članov je baje že dobilo svoje prošnje na tukajšnje politične oblasti za pozvedovanje in menda že tudi s predlogi za predstavitev tožadnim komisijam, ki pregledajo prošilce in določijo primerno dobo življenja, po kateri se ravna odpravnina. Zato smatramo, da bosta pravilnika vendar enkrat izšla.

sodišče v Celju je v svoji seji z dne 27. m. m. razdelilo mandate za mariborsko in ljubljansko oblastno skupščino na poedine volilne enote tako-le: 1. Ljubljanska oblast: Mesto Ljubljana (53.331 prebivalcev) 5 poslancev, srez Brežice (33.775) 3 poslanci, Črnomelj (23.812) 2 poslanci, Kamnik (34.090) 3, Kastav (9971) 1, Kočevje (40.433) 4, Kranj (50.602) 5, Laško (31.500) 3, Litija (36.830) 4, okolica Ljubljana (68.426) 7, Logatec (25.212) 3, Novo mesto (45.446) 5, Radovljica (32.774) 3 poslance. — 2. Mariborska oblast: Mesto Celje (7754) 1, okolica Celje (56.606) 6, Dolnja Lenčava (38.405) 4, Dravograd (Prevalje) (28.703) 3, Gornji grad (15.873) 2, Konjice (19.742) 2, Ljutomer (32.752) 3, mesto Maribor (30.641) 3, ostali srez Maribor, levi breg (50.351) 5, srez Maribor, desni breg (46.288) 5, Murska Šobota (54.011) 5, Ptuj (73.688) 7, Slovenjgradec (27.217) 3, Šmarje (42.260) 5 mandatov. Številni mandati za sreza Čakovce in Prelog (Medjimurje), ki tudi spadata pod mariborsko oblast, upravno sodišče v Celju ni odredilo, temveč je to storilo zagrebško upravno sodišče, ki je za sreza Čakovce in Prelog določilo po 5 mandatov.

Na Madžarskem se vrše volitve, ki so pa vse prej, nego svobodno izražanje volje naroda.

Nove fašistovske odredbe. Ministrski svet je določil, da se smatra fašistovski znak za državni grb. Posledica tega je, da se smatra vsaka žalitev tega znaka za žalitev proti državi kar se kaznuje kot zločin.

Italija oborožuje Madžarsko. Nek časopis poroča, da dobiva Madžarska skozi Avstrijo pod napačno deklaracijo stare italijanske strojnice. Baje jih je dosedaj na ta način dobila okrog 20.000.

Razmere na Kitajskem. Poroča se iz province Šons, da so bile strašne razmere v obleganem mestu Sianfu. Ulice so bile polne trupel. Vojaki so strašno ropali po mestu in od vzeli civilistom vse, zlasti živila. Živil sploh ni bilo mogoče kupiti. Javno se je prodajalo človeško meso. Prebivalci so zauživali vse, samo da ne umro lakote.

Naše gibanje.

Krajevni odbor UVI Celje bo imel svoj 7. redni letni občni zbor dne 9. januarja 1927. Pri tej priliki opozarja svoje člane, da bodo imeli dostop na zborovanje le tisti, ki so glasom pravil poravnali članarino. Vabimo torej vse zamudnike, katerim so se tudi razposlali posebni opomini, da poravnajo vso zaostalo članarino, ker bo drugače odbor primoran iste črtati iz imenika članov ter zahtevati vrnitev članskih knjižic.

Obračuni. Krajevni odbori morajo sestaviti svoje obračune in jih poslati najkasneje do 10. januarja 1927 Oblastnemu odboru v Ljubljani. Tožadeno naj se Krajevni odbori ravna po členu 22 novih društvenih pravil. Proti onim odborom, ki bi tega ne izpolnili, je upravičen Oblastni odbor postopati v smislu čl. 25 pravil. Zato naj pokažejo vsi točnost.

Bled. Krajevni odbor na Bledu naznanja, da se bo delila moka in sladkor za Božič v nedeljo 19. t. m. od 2. do 6. ure popoldne. Vsak član dobi za vsakega družinskega člana 2 kg moke po 3 Din in 1 kg sladkorja po 10 Din.

Delilo se bo samo ta dan, kdor ne pride, zapade njegov delež v korist drugim.

Letna uverenja za trikratno vožnjo po železnici bodo veljala prihodnje leto še na enakih tiskovinah. Krajevni odbori, ki imajo v zalogi še stare neporabljene tiskovine, naj jih obdržijo in jih prično po novem letu izdajati za prihodnje leto. Kdor za leto 1926 ni vzel svojega uverenja, se mu ga naknadno ne more dati. Paziti je treba na to, da se nikomur ne izdaja uverenja dvakrat in da vojne vdove in sirote nimajo pravice na nižano vožnjo. Vsako izdano uverenje je treba vpisati v člansko knjižico. Voditi je treba natančen seznam o izdanih uverenjih s tekočimi številkami, številkami članskih knjižic, številkami uverenj, imeni in priimki članov in lastnoročnimi podpisi. Seznane o izdanih uverenjih je treba vedno prej poslati Oblastnemu odboru predno on izda nove tiskovine.

Nova naredba vojaškim godbam. Središni odbor nas obvešča, da je minister vojske in mornarice odredil dne 12. novembra 1926 pod Adj. Br. 34037, da imajo vojaške godbe v krajih, kjer se nahajajo, enkrat v letu brezplačno svirati pri svečanostih našega Udruženja. Večkrat v letu morajo pa vojaške godbe brezplačno svirati tudi v nekaterih krajih po deželi, kjer je naše udruženje in sicer o priliki svečanosti. Našim odborom pojasnjujemo, da se za svečanosti ne smatrajo navadne veselice. Svečanosti so n. pr. žalni dnevi, odkritja spomenikov itd. Tudi je razumeti glede udeležbe

Društvo za zgradbo invalidskega doma v Trbovljah.

Že približno leto dni obstoja v Trbovljah društvo pod gori navedenim imenom, ki ima namen postaviti invalidski dom, v katerem naj bi bilo zatočišče vojnih žrtev ter razne družne in društvene delavnice.

V ta namen je društvo izposlovalo, da se je vpeljala efektna loterija, katere čisti dobiček je namenjen za postavitev invalidskega doma.

Naš Krajevni odbor v Trbovljah prvotno ni uvidel pravega smotra te akcije, ker se mu je zdela akcija pri sedanjih razmerah težko izvedljiva.

Dosedanja razprodaja srečk pa je pokazala, da se bo mogel namen v doglednem času izvesti.

Ker so funkcionarji gori navedenega »Društva za zgradbo« pokazali smoter, o katerem je prvotno nastajal dvom, se je tudi naš Krajevni odbor v Trbovljah pridružil akciji in pristopil k društvu.

Radi tega apeliramo na naše tovariške Krajevne odbore in na celo invalidsko javnost, da po svojih močeh podpira akcijo za postavi-

tev Invalidskega doma v Trbovljah ter ji ponudi moralno in materialno oporo, da bo namen čimprej izveden.

Efektna loterija je vpeljana s srečkami po 10 Din komad, s katerimi se igra na znatne in lepe dobitke, med katerimi omenjamo samo enonadstropno hišo v Trbovljah, spalno opravo itd. Vseh dobitkov je 200, v vrednosti 300.000 dinarjev.

Društvo bo razpošiljalo tudi našim Krajevnim odborom srečke v razprodajo.

Da bo zamišljena akcija rodila zaželjeni uspeh, naj naši funkcionarji agitirajo za razprodajo srečk med člani in drugim občinstvom.

Za razprodajo je dovolilo Društvo za zgradbo 8% provizije onim, ki srečke razpečajo.

Zato posebno opozarjamo trafikante, trgovce in materialno slabše stoječe člane in članice, da se jim nudi pri tem nekoliko za služka.

Zrebanje srečk se bo vršilo pod državnim nadzorstvom dne 1. septembra 1927.

zunanj politiki in povdaril med drugim tudi to-le: V Angliji se širi propaganda, da se ustvari enotna fronta vseh evropskih držav proti sovjetski Rusiji. Če bi se angleška agitacija obistinila, bi bila podana nova nevarnost za miren političen razvoj v Evropi. Anglija vedno kaže svoje sovražno razpoloženje proti Rusiji, če ji tudi vedno znova prožimo roko za mir. S Poljsko ne soglašajo Sovjetska Rusija le vsled tega, ker se še vedno ni odpovedala načrtu Zveze baltičskih držav pod njenim protektoratom. Z Nemčijo je Rusija v dobrih odnosih in bi bila tudi s Francijo, če bi odnose ne motilo rusko razmerje do Romunije. Članstvo v Društvu narodov pomeni za vse države le še večjo odvisnost od Anglije. Sovjetska Rusija se ne bo dala zvabiti v past Zveze narodov.

Zasedanje Društva narodov v Ženevi. V ponedeljek dne 6. decembra je bilo odprto 43. zasedanje Sveta Društva narodov. Predsedstvo zasedanja bi moralo biti poverjeno nemškemu zunanjemu ministru dr. Stresemannu, a se je za čast zahvalil. Zasedanju predseduje sedaj belgijski zunanji minister Vandereld. Začasni dnevni red tega zasedanja, ki je precej obširen, obsega med drugim priprave za razorožitveno konferenco in v zvezi s tem poročilo odbora o nalogah Sveta gleda poravnave mednarodnih sporov, potem priporočilo mednarodnega posojila Gdanski in vprašanje umaknitve francoskih zasedbenih čet iz Porurja. Nemci so mnenja, da je njihova razorožitev končana, vsled česar nima medzavezniška vojaška nadzorstvena komisija ničesar več iskati v Nemčiji. Francija bi bila pod gotovimi okoliščinami pripravljena odpoklicati medzavezniško vojaško kontrolo iz Nemčije, vendar bi morala na njeno mesto stopiti nova investigacijska komisija Društva narodov, ki pa bi morala imeti značaj stalnosti. Med francoskimi, nemškimi in angleškimi zastopniki v Ženevi se je vršilo že več sestankov, kjer so se obravnavale zahteve Nemčije in Francije. Do sedaj še ni bilo doseženo soglasje.

Politični položaj na Češkoslovaškem. Praški listi pišejo, da vstopijo v Švehlovo vladno narodni demokrati in poslanci Hlinkove slovaške stranke. S tem bi se seveda položaj vlade znatno utrdil. V zvezi s temi kombinacijami se vedno bolj vzdržuje vest, da bo zunanji minister dr. Beneš prav kmalu podal demisijo na svoj položaj. Dr. Beneš se sedaj nahaja na zasedanju Društva narodov. V češkoslovaškem zunanjem ministrstvu so se zadnje dni izvršile velike izpremembe. Odpoklicani so med drugimi poslaniki v Kodanju, Stockholmu in Beogradu. Jan Šeba, beograjski poslanik je premeščen k ministrstvu v Prago.

Uradna razdelitev mandatov za mariborsko in ljubljansko oblastno skupščino. Upravno

Politične beležke.

Nikola Pašić je umrl 10. decembra 1926 ob 8.42 uri zjutraj. Zadel ga je možganska kap. Z njim lega v grob velik državnik, velik Jugoslovčan, večkratni ministrski predsednik in vodja radikalne stranke. Pogreb se je vršil v nedeljo 12. t. m. na državne stroške pri ogromni udeležbi. Cela Jugoslavija je bila v črni zastavi. Pašićeva smrt je naredila tudi velik vtis v inozemstvu. Vsi inozemski listi so pisali o njem uvodne članke.

Demisija vlade. V ponedeljek 6. t. m. zvečer je podal ostavko minister zunanjih del dr. Ninčić. V torek pa je demisijonirala celokupna vlada g. Uzunovića. Dr. Ninčić je demisijoniral vsled izdajne politike Italije, katera je z Albanijo sklenila pogodbo, ki je v nevarnost Jugoslaviji. Nato je kralj poveril sestavo nove vlade zopet Nikoli Uzunoviću, ki je pa vrnil mandat čez nekaj dni, ker ni uspel. Sedaj je kralj začel s konsultacijo voditeljev posameznih klubov. Pašićeva smrt je konsultacijo prekinila, ki se je začela zopet v ponedeljek.

Kaj si vsega Italijani ne dovolijo. Zunanje ministrstvo je izdalo tole poročilo: »Kurir našega konzulata v Zadru je došel 30. novembra zjutraj s službeno pošto v Zader. Ko je stopal z ladje, ga je sprejel karabinjer in mu vzel za pečateni paket s službeno pošto. Konzulatski kurir se je izkazal s potnim listom, ki je bil pravilno vidiran, kakor je predpisano za potne liste konzularnih kurirjev, in z »Laissez passer«, vidiranim od italijanske policije v Zadru. Karabinjer je kurirjev paket razvil, ga odprl in pazljivo pregledal vso pošto konzulata, in to v pričo vseh potnikov, ki so bili vsi prestrašeni. Incident v Zadru je pojasnilo javnosti zunanje ministrstvo šele 6. decembra. Neodpustljiva popustljivost napram Italiji je, če zamolčuje zunanje ministrstvo tako nesramne žalitve naše države.

Italijanska politika proti naši državi. Dne 27. novembra je sklenila Italija z Albanijo pogodbo prijateljstva in varnosti. Ta pogodba je upravičeno vzbudila pozornost vse evropske javnosti in vznemirila politične kroge v naši državi. Italijani sicer zatrjujejo, da ni nobenega povoda za vznemirjenje. Ali stvar postane čisto drugačna, če pomislimo, da je Jugoslavija sklenila z Italijo prijateljsko pogodbo, v kateri se posebej upošteva razmerje v Albaniji in kjer obe državi solidarno izrekata voljo, braniti teritorialno in politično svobodo Albanije. Sedaj je pa Italija še posebej sklenila z Albanijo pogodbo, kjer izreka Albaniji zaščito za njeno državno samostalnost.

Sovjetska zunanja politika. Ruski ljudski komisar za zunanje zadeve, Čičerin, je inozemskim časnikarjem podal obsežne izjave o ruski

godbe na deželi tako, da ni dolžnost njena priti k vsem Krajevnim odborom, ampak vsako leto na par krajev, n. pr. letos v tri kraje, drugo leto v tri ali štiri kraje, kjer se izkaže potreba.

Ponudba čevljev. Naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstne čevlje, velike in majhne, črne in ružave različnega usnja. Prima boks čevlji stanejo po povzetju od 200—210 Din. Pri naročilih prosim, da se natančno označi številko velikosti, barvo, obliko (amerikanske ali šimji) usnje, gumi ali kovane. Imam tudi gamaše črne ali ružave. Najboljša božična in novoletna darila so moji čevlji za odrasle in otroke. Za množična naročila se priporoča Alojziji Lorenčič, invalid-čevljar, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Druge novice.

Major-invalid Milorad Stefanović aretiran. Na zahtevo prvostopenega suda za mesto Beograd je bil aretiran Milorad Stefanović, major-invalid, bivši predsednik Udruženja vojnih invalidov. On odgovarja za nerednosti v denarnem poslovanju invalidskega udruženja, ki je proti njemu svojčas vložilo tožbo. Vlekla se je zadeva par let, a je naposled prispela do aretacije.

Država je oškodovana pri nabavah premoga. Državni svet, kot vrhovno disciplinsko sodišče je odredilo, da se do konca preiskave suspendirajo direktor zagrebške direkcije Mita Jovanović, načelnik strojnega oddelka Cvetković in še sedem drugih uradnikov. Država je namreč oškodovana za več milijonov pri nabavi premoga za državne železnice.

Zaposeljevanje inozemskih delavcev. V ministrstvu za socialno politiko se je sestala komisija, ki bo revidirala podpise za izvajanje določb o zaposlitvi inozemskih delavcev v Jugoslaviji. Namen je, da se ta zaposlitev kolikor mogoče omeji.

Uniformirani davčni organi. Finančni minister je odredil, da morajo izven pisarne nositi davčni organi uniforme.

Trbovlje — trg, Tržič — mesto. Povodom državnega praznika je kralj podpisal ukaz o imenovanju Tržiča mestom, in Trbovelj za trg.

Odprava vizumov. Z Dunaja poročajo, da je avstrijska vlada prevzela inicijativo za odpravo vizumov.

Davek na samce. Italijanski ministrski svet je sklenil uvesti progresivni davek na samce od 25. do 60. leta. Samski davek bo izročen državnemu institutu za varstvo materinstva in za zaščito sirot.

Brezposelnost v Angliji. Koncem preteklega meseca je bilo v Angliji en milijon in pol brezposelnih, to je za 300 tisoč več kot lansko leto ob istem času.

Srebrni denar v Italiji. V promet je bil v Italiji oddan desetlirski srebrni denar, ki ima velikost dotedanjega trilirskega novca.

Rudnik srebra in svinca. V Osenici pri Ohridu v Srbiji je izsleden rudnik srebra in svinca. Ruda vsebuje 80% čistega svinca. Na eno tono rude pride en in pol odstotka čistega srebra.

Rudarska stavka na Poljskem. Na Poljskem prete rudarji s splošno stavko, ker odklanjajo lastniki premogovnikov njihove zahteve po povišanju mezd. Prav tako se tudi delavstvo v petrolejskih rafinerijah pripravlja na stavko.

Gospodarstvo.

Praktični migljaji.

Če mleko prekipi, vrzi par zrnov soli po štedilniku na ono mesto, kjer je mleko razlito, to vzame ves neprijeten duh.

Prideni kavi par zrnov soli, bo mnogo okusnejša. Sol primešaj gorčici, bo dalje časa ostala sveža. Slana voda uniči žuželke na zelenjadi.

Nemogoče je gladko likati, če ni likalnik čist in gladek. Izmij ga z vročo vodo v kateri je močna raztopina sode. Kadar likalnika ne rabiš, ga ne postavljalj z dnom k dnu.

Ako ponev diši po ribah, nalij vanjo kropa ter vrzi nekoliko čajevih peres, kar kuha dve minuti.

V kuhinji imej vedno boraks ali sodo za kuhanje. To sta dobri sredstva pri opeklinah ali če se opariš.

Grda navada je kozarce vtikvati drug v drugega, toda v naglici se to rado dogodi. Nikdar ne skušaj tako dva kozarca ločiti s silo, gotovo enega ali celo oba zdrobiš pri tem poskusu. Napolni znotranji kozarec z mrzlo vodo ter vtakni zunanega v toplo vodo. Zunanji kozarec so bo pri tem raztegnil ter znotrajnega izpustil iz »objema«.

Pri snazenju posteljnine se posluži tudi zračne sesalke kakoršne imajo kolesarji. Nobena ščet ne more do prahu katerega s sesalko lahko odstraniš.

Par kapljic glicerina v kozarec hladne vode, ustavi kolcanje ako hitro popiješ.

Premog bo izdatnejši, če ga poliješ s pet litrov vode v kateri si raztopil dobro pest navadne sode.

Ako pri likanju kaj osmодиš, namaži ono mesto z sveže prerezano čebulo potem pa tri ure namakaj v mrzli vodi. Ako ni popolnoma sežgano, bo rjavi madež izginil.

Književnost.

»Mladi junak« je brezdvomno najpriljubljenejši, a obenem tudi najcenejši naš mladinski list. Odlikuje se s svojo pestro, bogato in s pristnim otroškim duhom prožeto vsebino. Opremljen je z lepimi barvanimi sličicami, ki njegovo vrednost še podvojijo. Celoletna naročnina znaša 10 Din. Naroča se — pismeno ali ustno — pri upravi Poljanski nasip št. 10.

Vsebinska novemberske številke: Kaj bomo delali v novembru? — Albin Čebular: Biseri (nadaljevanje). — Albin Čebular: Polšek in Pikapolončica (nadaljevanje). — Mirko Kunčič: Črna žalost (pesem). — Mirko Kunčič: Žalostne sanje. — Albin Čebular: Na vseh vernih duš dan (pesem). — Mirko Kunčič: Težko breme (pesem). — Theofontes: Delo hudobnega Furibobe (nadaljevanje). — Mirko Kunčič: Na Martinovo. — Albin Čebular: Kateri so mladi junaki? (pesem). — Delo mladih. — Zbrana zrnca. — Tebi na pot. — Pisma mladih junakov. — Za razvedrilo. — Naše slike.

Starši, ako hočete za božične praznike razveseliti svojo deco z lepim, koristnim čtivom, naročite jih na »Mladega junaka!« Uspeh te neznatne denarne žrtve ne bo izostal. »Mladi junak« jim bo učitelj, vodnik na težki, nešteti opasnostim in zmotam izpostavljeni poti skozi življenje. »Mladi junak« je misijonar, ki se je ves posvetil delu za oblažitev socialne bede, ki jo povzroča v naših družinah v pretežni večini — alkohol. »Mladi junak« je sila, ki podžiga voljo, krepi odpornost in borbenost proti vsem kvarnim moralnim blodnjam, ki so se razpasle tudi že med mladino. »Mladi junak« je stremljenje za izkristaliziranjem duha, povzdigom in porastom fizičnih sposobnosti izmozgane mase. Nauki, ki jih bo naša deca s pridom črpala iz njega, so nam zanesljivi predhodni oznanjevalci vstajenja padlih duš. Usmerimo hotenje naših malih k vzorom, ki jih je povojna psihoza skoro povsem zatrla, k idealom, ki ginevajo pod pritiskom materializma, k luči, k resnici — — — in mladina bo tisti faktor, tista mogočna sila, ki nam bo priborila lepšo, svetlejšo bodočnost!

Zdravje.

Influenca. Povzročitelj influence je najmanjši bacil, kar jih dozda poznamo. Odkrili so ga leta 1892. Njegova dolžina znaša pol mikrona, ni gibljiv ter je nevaren človeku, kateremu povzroči influenco ali špansko bolezen. Proti razkuževalnim sredstvom ni odporen, pa tudi mraz in vročina mu škodujeta, zato se zunaj v naravi ne more dolgo vzdržati pri razvojni možnosti. Bacil influence ima svoj glavni sedež v soplilih. Odtod se prenaša z drobnimi kapljicami pri dihanju, kašljanju in govorjenju od človeka na človeka. Najugodnejši razvojni čas je zanj jesenska, zimska in pomladna doba. Tudi človek je v tem času za bolezen bolj sprejemljiv. Razen tega imamo v tem času še dolgotrajno oblačno in vlažno vreme, ki pospešuje razvoj bakterij. Obramba proti influenci je težavna, ker so te bakterije preveč razširjene in je sprejemljivost zanje zelo velika. Tukaj izolacija, ki je pri drugih nalezljivih boleznih neobhodno potrebna, nima pomena; prav tako ne priporočamo končnega razkuževanja, ker povzročitelj zunaj telesa itak naglo pogine. Važna pa je snaga holnikove okolice, sprotno razkuževanje njegovih izločkov iz ust in nosa, katere je zbirati v posebni posodi ter jih polivati s sanitolovo raztopino. Koristno je pogosto umivanje pljuvalnikov z vrelo vodo ali z razredčenim sanitolom. Neobhodno potrebno je večkratno pranje rabljenih žepnih robcev, krpi in brisač. Izvršimo ga vedno potom prekuhanja v vročem lugu ali namakanju v sanitolovi tekočini. V poštev pride tudi razkuževanje okuženega perila in posteljnine. Influenca je slabotnim in jetičnim osebam lahko smrtno nevarna bolezen. Vendar poteče največ slučajev brez nevarnih posledic. Pravega zdravila proti tej bolezni ne poznamo. Jako dobro učinkujejo sredstva, ki povzročajo potenje.

Vpliv alkohola na napredek v šoli. Neki dunajski učitelj je preiskal vpliv alkohola na uspeh šolskih otrok; 591 otrok, od teh 217 dečkov, 374 deklic. Zanj je bil tale:

Nobenega alkohola ni pilo 134 otrok: uspeh dober 42 %, uspeh slab 9 %;
izjemoma je dobilo alkohol 164 otrok: uspeh dober 34 %, uspeh slab 9 %;
vsak dan enkrat je pilo alkohol 219 otrok: uspeh dober 28 %, uspeh slab 14 %;
vsak dan dvakrat je pilo alkohol 71 otrok: uspeh dober 24 %, uspeh slab 18 %;

vsak dan trikrat so pili alkohol 3 otroci: uspeh dober 0 %, uspeh slab 67 %.

Uspeh pri neoznačenih odstotkih je bil srednji. Ali si moremo vpliv alkohola bolj nazorno predstavljati kot nam govori ta tabela?

Raznoterosti.

Kako čistimo gumijaste dežne plašče. Dandanes vidimo že povsod množico dežnih plaščev, bodisi v mestih ali na deželi, pri bogatih in pri revnih. Saj takorekoč nadomestujejo dežnike in pod njimi lahko nosijo obleko slabše vrste. Evo nekaj navodil, kako se te vrste roba očisti.

Gumiplašč je gumiran ali samo na eni strani, ali pa na obeh, seveda je zadnji boljše vrste. Kemično se radi impregnirajo ne dajo čistiti. Poleg tega pa bi kemično čiščenje bilo v škodo gumiju samemu, ker bi kemično sredstvo gumi razredčilo. Tudi se ne sme plaščev čistiti z bencinom, bencolom, terpentinom ali spirantom. Najbolje in tudi skoraj edino sredstvo je, da napravimo lahko milnico ter z gobo plašč operemo, takoj nato pa z čisto vodo, milnico izplaknemo. Mastni madeži pa se dajo odstraniti z mešanico etra z alkoholom. Nikdar pa ne smemo plaščev z glicerinom osvežiti, to se pravi barvo poživiti. Res, da se to da na ta način doseči, toda le za prav malo časa. Tudi je treba paziti, da nikdar ne pridemo s plašči preblizu vročine, kajti kaj rado se dogaja, da marsikdo obesi moker plašč k peči oziroma napeljavam centralne kurjave.

Bakterije. Priprosto ljudstvo še vedno ne more umeti, kaj so bakterije ter si jih ne more predstavljati. »Pa kakšne so te živalice«, je vprašala priprosta kmetica? »To so za prosto oko nevidna živa bitja«, je dobila odgovor. »In kje pa se nahajajo?« »Povsod, na rokah, v ustih, na obrazu, sploh povsod.« »A tako, zato me v včasih tako je in srbi po životu, pa ne morem ničesar opaziti«, je odvrnila nato ženica.

Najbolj zdravo mesto. Največje mesto v Avstraliji je Sidney, ki šteje čez 900.000 prebivalcev. Dr. Purdy, zdravstveni prvak v tem mestu, je podal poročilo o zdravstvenih razmerah mesta ter med drugim izjavil: »Sidney je od vseh mest na svetu, ki štejejo nad pol milijona prebivalcev, najbolj zdravo in ima v tem oziru svetovni rekord. Od 100.000 ljudi, jih je leta 1924 umrlo samo 928. Od tisoč dojenčkov pod enim letom jih je umrlo samo 57. Povprečna umrljivost v zadnjih petih letih je bila le 9 na tisoč. Purdy pravi, da poleg izbornih higijeničnih naprav v tem velenem mestu pripomore k temu nizkemu stanju umrljivosti tudi izredno ugodno podnebje.

O paralizah. Najnoveše poročilo o progresivnem mrtvoudu trdi, da ta bolezen ni neomejeno neozdravljiva. Odkar je l. 1917, dunajski psihiater Wagner opozoril na lečenje z inficiranjem malarije, se je njegova metoda uporabljala na raznih klinikah in zdravstvenih zavodih. Večkrat je nastopilo zboljšanje tako telesne, kakor tudi duševne sposobnosti. Krj malaričnega človeka se vbrizga mrtvoudniku, ki po nekaj dneh dobi mrzlico, docela slično kakor pri malariji. Res da je za oslabelega paralizika to zdravljenje naporno. Prežeti pa se ne sme nazor, ki ga je na wiesbadenskem zborovanju podal psihiater Hoche, da se namreč mrtvičnost sama po sebi nagiblje k milejšemu poteku. Če je to res, utegne iti nekaj uspehov pri zdravljenju paralizikov z malarijo na račun te izpremembe. O zgodovini paralize meni ruski učenjak Daraskijevič, da je mrtvoudnost znabiti posledica cepljenja proti osepnicam in sicer sklepa to od tod, ker datirajo prve vesti o paralizah iz početka 19. stoletja, ko se je pričelo stavljenje koz. Krapelin in Plaut to misel zavračata, rekoč, da sta v Ameriki naletela na mrtvoudnost pri osebah, ki niso nikdar bile cepljene proti kozam. Menda bo le slučaj, da segajo poročila o paralizah kot svojevrstni bolezni baš v pričetek 19. stoletja. Gotovo da je bila ta bolezen že preje znana.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/17 pošlje vsakemu naročniku »Vojnega invalida« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Stanko Tomc.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.

Krojaškega učenca

sina invalida ali siroto sprejme takoj krojaška delavnica Vzajemne pomoči. Osebnostne zglasitve v Šentpeterski vojašnici.

Vzajemna pomoč

posojilna in gospodarska zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica

sprejema hranilne vloge, daje posojila v gospodarske svrhe vojnim žrtvam.

Priporoča svojo novootvorjeno krojaško delavnico za izdelavo vseh krojev po najnovejših modah. Invalidi, vdove in sirote dobe primeren popust. Sprejema tudi popravila oblek, izdelavo konfekcije in vsa druga krojaška dela.